

3.1 Oorlog in Europa

Informatieboek bladzijden 58 tot en met 61

A Overleg en strijd

1 Lees de tekst en bekijk de afbeeldingen.

- a Wat was het hoofddoel van Hitlers buitenlandse politiek?
Hitler wilde van Duitsland weer een wereldmacht maken.
- b Noem drie daarvan afgeleide doelen die volgens hem eerst moesten worden bereikt. Gebruik twee begrippen in je antwoord.
 - 1 Bijvoorbeeld: 'Versailles' ongedaan maken
 - 2 Alle Duitsers samen in één Duits rijk (heim ins reich); nr. 4 en 5
 - 3 Lebensraum veroveren; afb. 6
- c Schrijf achter twee doelen het nummer van een afbeelding van subparagraaf A die daarbij past.
- d Waarom verklaarde Hitler in 1938 Tsjechoslowakije niet de oorlog en Polen in 1939 wel? Gebruik het begrip **appeasement**.
Hitler mocht Sudetenland inlijven van de Britten en Fransen, die met een politiek van appeasement hoopten de vrede te bewaren. Bij was dat Polen niet meer het geval. Daardoor was een oorlog nodig
- e Noem twee oorzaken waardoor Polen kansloos verloor. Gebruik een vet gedrukt begrip.
 - 1 Polen was kansloos tegen de Duitse blitzkrieg.
 - 2 De Russen vielen na twee weken Polen in de rug aan.
- f Leg uit wanneer er een eind kwam aan het niet-aanvalsverdrag tussen Hitler en Stalin.
In juli 1941 toen de Duitsers de Sovjet-Unie binnenvielen.

- g Bedenk waarom veel Britten blij waren toen Hitler 'operatie Barbarossa' startte.

Door de Duitse inval in de Sovjet-Unie streden de Britten niet meer alleen.

2 Lees Het verhaal van München en gebruik bron 2.

V

In deze opdracht houd je er rekening mee dat gedrag en ideeën van mensen bepaald worden door plaats, tijd en achtergrond. Zie voor meer uitleg bladzijde 157 van het informatieboek, vaardigheid 12.

Bron 2 'Wat, geen plaats voor mij?' (Low, 1938)

- a Schrijf op de prent het cijfer 1 bij Hitler, 2 bij Daladier, 3 bij Chamberlain en 4 bij Mussolini.
- b Over welke gebeurtenis gaat de prent?
De conferentie van München
- c Voor welke twee landen was er geen plek aan de onderhandelingstafel? Leg van één land uit dat de afwezigheid daarvan heel merkwaardig is.
Sovjet-Unie en Tsjechoslowakije, dat zonder mee te praten een stuk van zijn grondgebied zou moeten afstaan.
- d Stel, jij leeft in 1938. Met welk argument kun je het optreden van Chamberlain tegenover Hitler verdedigen?
Bijvoorbeeld: Hij wil alles doen om een oorlog te voorkomen en dat is begrijpelijk.

B De bevrijding van Europa

3 Lees de tekst en bron 3 en bekijk de afbeeldingen.

a Zet de volgende gebeurtenissen in volgorde van tijd. Noteer alleen de nummers.

- 1 Capitulatie van Duitsland
- 2 Slag bij Stalingrad
- 3 De Russen veroveren Berlijn
- 4 Geallieerden landen in Italië
- 5 Slag om Arnhem
- 6 D-day
- 7 Westerse geallieerden trekken over de Rijn

2 - 4 - 6 - 5 - 7 - 3 - 1

b Noem een oorzaak waardoor de Russen eerder in Berlijn waren dan de westerse geallieerden.

Pas in juni 1944 wisten de westerse geallieerden door de Atlantikwall heen te breken.

4 Gebruik bron 3.

Deze opdracht gaat over vergelijken in de tijd. Zie vaardigheid 7.

Bron 3 Churchill zei in het Britse parlement:

De aanval werd door de bevrijdingslegers op de kust van Frankrijk uitgevoerd. Een ontzaglijke armada van meer dan 4000 schepen, vermeerderd met enkele duizenden kleinere vaartuigen, stak het Kanaal over. Achter de vijandelijke linies zijn met goed gevolg grootscheepse luchtlandingsoperaties uitgevoerd, terwijl op het ogenblik op verscheidene punten landingen op de kust gaande zijn.

a Hoe staat de gebeurtenis van bron 3 bekend en welke afbeelding past er het beste bij?

D-day; Afb. 7 uit 1944

b Leg met bron 3 uit waarom Stalin aandrang op een 'tweede front'.

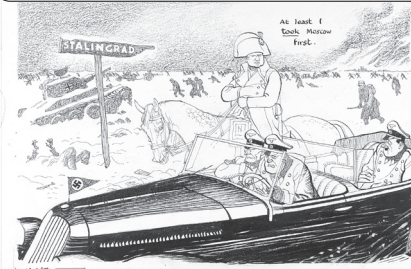
Dan hoefde de Sovjet-Unie niet meer alleen op land te vechten tegen de Duitsers ten koste van zeer veel doden.

Afsluiten

5 Gebruik de gehele tekst en bekijk bron 4.

In deze opdracht vergelijk je in de tijd en neem je een standpunt in dat je met argumenten uitlegt. Zie vaardigheden 7 en 15.

Bron 4 Napoleon: 'Ik nam wél eerst Moskou in!'

a Welke twee historische gebeurtenissen vergelijkt de tekenaar met elkaar?

De Russische veldtocht van Napoleon in 1812 met operatie Barbarossa.

b Leg uit of jij die vergelijking terecht vindt.

Bijvoorbeeld: Ja, zowel Napoleon als Hitler drongen ver in Rusland door, maar verloren toch.

c Bedenk een overeenkomst en een verschil tussen de oorlogvoering van Napoleon en die in de Tweede Wereldoorlog.

Bijvoorbeeld: overeenkomst: grote veroveringen; verschil: Napoleon gebruikte paarden, in de Tweede Wereldoorlog waren tanks wapens.

d Stelling: De Russen hebben de grootste bijdrage geleverd aan de nederlaag van nazi-Duitsland.

Wat is jouw standpunt over de stelling?

Bijvoorbeeld: Klopt, want zij hebben het langst en het hardst moeten vechten op land ten koste van veel doden.

6 Zoek verder.

In 1940 en 1941 brachten de As-landen de Balkan onder controle en vielen Egypte binnen. Zoek bijvoorbeeld in een internetencyclopedie naar oorzaken, verloop en gevolgen van een van deze militaire operaties. Noteer de gevonden informatie.

3.1 Oorlog in Europa

TAAK

Informatieboek bladzijden 58 tot en met 61

Maak een voorpagina van een krant uit de Tweede Wereldoorlog

In deze opdracht ga je een voorpagina van een krant maken uit de Tweede Wereldoorlog. Het mag van een Nederlandse krant zijn, maar ook van eentje uit het buitenland. Dan schrijf je de tekst wel gewoon in het Nederlands. Bedenk dat Nederlandse kranten tijdens de bezetting niet alles mochten schrijven.

Hoe ga je te werk?

- Deze taak kun je uitvoeren in twee of drie uur.
- De klas wordt verdeeld in groepjes van drie of vier.
- Maak eventueel gebruik van het stappenplan van *Samenwerken* in het informatieboek op bladzijde 153.
- Lees de teksten in het informatieboek, bekijk de afbeeldingen en lees de bijschriften.
- Kies een gebeurtenis waarover jullie een hoofdartikel voor een krant gaan schrijven.
- Zoek achtergrondinformatie over deze gebeurtenis in de mediatheek en/of op internet. Maak eventueel gebruik van het stappenplan van *Informatie verzamelen* in het informatieboek op bladzijde 153.
- Zoek enkele afbeeldingen van die gebeurtenis. Sla die op, print ze uit, of kopieer ze.
- Bepaal in welk land (en welke regio) jullie krant verschijnt en op welke dag. Bepaal ook of je een zakelijke of sensatiekrant gaat maken.
- Verzamel ook informatie over wat er in wereld of de regio waar jouw krant verschijnt in die tijd nog meer gebeurde. Dat kunnen ook minder belangrijke gebeurtenissen, of 'klein' nieuws zijn. Denk aan: advertenties, sport- of filmnieuws, ongelukken, het weer, enzovoort. Als je hierover te weinig kunt vinden, mag je informatie hierover verzinnen. Maar pas op: het moet in die tijd en op die plaats passen!
- Bekijk een actuele krant en let op de opmaak: de indeling van tekst, koppen en afbeeldingen.
- Lees een hoofdartikel en let op de opbouw ervan.
- Vraag om een leeg postervel of plak vier A-4'tjes aan elkaar.
- Maak op een ander vel een schets van waar op de pagina het hoofdartikel komt, welke ruimte er is voor de koppen, waar de kleine artikelen komen, waar de afbeeldingen, enzovoort.
- Schrijf de nieuwsberichten, de koppen en korte bijschriften voor de afbeeldingen in een tekstverwerkingsprogramma, maak ze op in kolommen en print ze uit.

- Verwerk in een apart bericht een interview met een ooggetuige van de hoofdgebeurtenis, of een commentaar van de krantenredactie op de gebeurtenis.
- Plak alle teksten en afbeeldingen op het postervel.
- Vergeet niet je naam te schrijven op de achterkant van het postervel.

Wat is het resultaat?

Je hebt een voorpagina van een krant gemaakt uit de Tweede Wereldoorlog, waarin één gebeurtenis extra aandacht krijgt.

Wijze van presenteren

- Alle groepjes hangen hun krantenpagina's op in de klas.
- Ieder groepje wijst een woordvoerder aan die de pagina kan toelichten en kan uitleggen welke keuzes jullie hebben gemaakt.
- Bij iedere pagina geeft (een van) de maker(s) mondeling een toelichting.
- Andere klasgenoten kunnen daarna eventueel vragen stellen, die de makers beantwoorden.

Nabespreking en beoordeling

Je kunt elkaars werk beoordelen met een cijfer. Dat kan ook de docent doen.

Je kunt met medeleerlingen en met je docent de volgende vragen bespreken. Je kunt de vragen ook verwerken in een schriftelijke nabespreking.

- Hebben jullie je aan de opdracht gehouden?
- Is het verzamelen van informatie goed gegaan?
- Zijn de teksten echte nieuwsberichten?
- Is de pagina helder opgemaakt?
- Heb je goede afbeeldingen gevonden?
- Zijn de bijschriften duidelijk?
- Vind je dit een goede manier om de leerstof te leren?
- Is het samenwerken goed gegaan? Wat ging wel goed en wat niet?
- Welke krantenpagina's vind je de beste en waarom?

Ruimte voor aantekeningen
